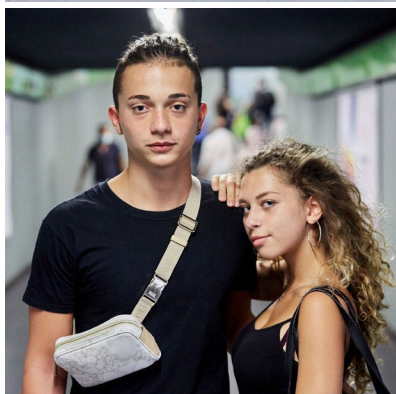
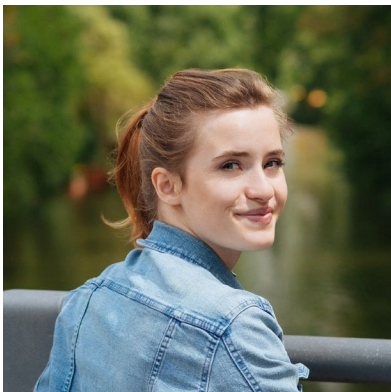

SOCIALINĒS APSAUGOS

IR GEROVĒS
VALSTYBĒS
ATEITIS ES

Pagrindinės idėjos

1) Šis dokumentas – tai Aukšto lygio grupės socialinės apsaugos ir gerovės valstybės ateities klausimams ataskaitos santraukos ir rekomendacijų skirsnio, kuris buvo parengtas anglų kalba ir 2023 m. vasario 6 d. paskelbtas šiame [tinklapyje](#), vertimas.

2) Ataskaitą Europos Komisijos iniciatyva grupė parengė kolegialiai. Aukšto lygio grupės nariai savo indėlį į ataskaitą parengė patys, visiškai nepriklausomai. Išreikštos nuomonės neturėtų būti priskiriamos Europos Komisijai ar jos tarnyboms. Konkrečios ataskaitos dalys gali neatitikti kitų grupės narių pozicijos. Europos Komisija neatsako už jokių galimus šio leidinio pakartotinio naudojimo padarinius.

3) Aukšto lygio grupės socialinės apsaugos ir gerovės valstybės ateities Europos Sąjungoje klausimams susitikimas vyko 2021 m. lapkričio mėn. – 2022 m. gruodžio mėn. Jam pirmininkavo buvusi už užimtumą, socialinius reikalus ir lygias galimybes atsakinga Europos Komisijos narė, buvusi Graikijos ministrė ir šiuo metu Atėnuose įsteigtos ekspertų grupės DIKTIO pirmininkė **Anna Diamantopoulou**.

Grupę sudarė 11 narių:

- **Agnieszka Chłoń-Domińczak**
- **Bernhard Ebbinghaus**
- **Elena Granaglia**
- **Anton Hemerijck**
- **Hans-Peter Klös**
- **Catherine Mathieu**
- **Pasi Moisio**
- **Jozef Pacolet**
- **Yves Stevens**
- **Dorottya Szikra**
- **Anu Toots**

Jiems talkino grupės sekretoriatas (Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD Socialinės apsaugos skyrius).

Santrauka

Ataskaitoje **Aukšto lygio grupė socialinės apsaugos ir gerovės valstybės ateities ES klausimams** nagrinėja, kaip **pagrindinės didžiosios tendencijos paveiks** socialinę apsaugą ir gerovės valstybės padėtį. Joje apžvelgiami jų **padariniai socialinės apsaugos sistemų modeliui ir aprėpčiai, taip pat socialinės apsaugos finansavimui**. Be to, joje **suformuluotos svarbiausios strateginės rekomendacijos** – tiek valstybėms narėms, tiek ES. Ataskaitoje aptariamos ne tik ilgalaikės tendencijos, bet ir pamokos, išmoktos per COVID-19 pandemiją ir Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, bei jų padariniai, kaip antai didėjanti energijos nepritekliaus problema.

Poveikį gerovės valstybei daro įvairios pasaulinės didžiosios tendencijos, veikiančios mūsų visuomenę, ekonomiką ir darbo rinkas. **Demografiniai pokyčiai** – tai ilgėjanti gyvenimo trukmė ir mažėjantis vaisingumas, kurie lemia visuomenės senėjimą, keičia šeimos struktūrą, judumą ES viduje ir migraciją. Visuomenės senėjimas veikia socialinės apsaugos sistemų finansinį tvarumą, todėl būtina didinti užimtumą ir iš naujo įvertinti tradicinę ekonomiškai aktyvaus gyvenimo trukmę.

Darbo pasaulis keičiasi. Didinti užimtumą kokybiškose darbo vietose yra labai svarbu siekiant užtikrinti visiems namų ūkiams pajamas ir tvarų viešųjų išlaidų finansavimą. Pastaraisiais dešimtmečiais užimtumo lygis padidėjo, tačiau jaunimas, moterys, vyresnio amžiaus darbuotojai, neįgalieji ir migrantų kilmės asmenys vis dar susiduria su nepakankamo užimtumo problemomis. Pagrindiniai rizikos veiksniai, dėl kurių reikia ieškoti naujų apsaugos būdų, yra nekokybiškos darbo vietos, dirbančiųjų skurdas ir didelė dalis nestandartinių užimtumo formų, kurios yra nesaugios ir kuriose darbo užmokestis yra mažesnis.

Skaitmenizacija ir technologiniai pokyčiai darbo rinkoms ir socialinei apsaugai kelia tam tikrą pavojų, bet ir suteikia galimybių. Dėl jų, bent jau vidutinės trukmės laikotarpiu, gali būti prarasta kažkiek darbo vietų ir atsirasti poliarizacija, tačiau ilgainiui, tikėtina, jos iš esmės paskatins užimtumo augimą apskritai. Platformų ekonomikai būdinga didelė mažų garantijų darbo dalis, o įgūdžių ir prieigos prie IT skirtumai kelia pavojų, kad nelygybė didės. Tačiau, technologijų plėtra suteikia galimybių užtikrinti socialinės apsaugos, kaip antai sveikatos priežiūros paslaugų, organizavimą ir veiksmingumą.

Klimato kaita ir žalioji pertvarka jau paveikė darbo rinkas ir socialinę apsaugą, tačiau visapusiško socialinės politikos atsako kol kas nesiimta. Klimato kaita daro poveikį visiems, o nauji iššūkiai gali dar padidinti jau esamą nelygybę. Būtina spręsti klausimus, susijusius su žaliosios pertvarkos poveikiu užimtumui ir socialinei apsaugai. Tai pagrindinių profesijų darbuotojų trūkumo mažinimas, parama darbuotojams vykdant pertvarką rizikinguose sektoriuose ir energijos nepritekliaus mažinimas.

Ataskaitoje nagrinėjamas šių didžiųjų tendencijų poveikis socialinei ir gerovės politikai iš **viso gyvenimo perspektyvos** ir išskiriamos trys gerovės valstybės funkcijos: **darbo rinkos reguliavimas, socialinė apsauga ir socialinės investicijos**.

Šeimos politika siekiama kelių tikslų, kaip antai kovoti su vaikų skurdu, skatinti vaikų vystymąsi ir sėkmingą jų gyvenimo pradžią – tam reikia užtikrinti pakankamą šeimų gyvenimo lygį ir didinti moterų užimtumą. Gerovės politika turi būti orientuota ne tik pajamų apsaugą, bet ir į paslaugų teikimą, siekiant sudaryti sąlygas dalyvauti socialiniame ir ekonominiame gyvenime ir skatinti užimtumą.

Jauno žmogaus statusas apima vis ilgesnį gyvenimo laikotarpį, paaugliams ir jauniems suaugusiesiems pereinant iš švietimo sistemos į darbo rinką, nuo ekonominės priklausomybės į nepriklausomybę, taip pat galbūt kuriant šeimą. Nestandartinis užimtumas, įskaitant pameistrystę ir stažuotes, mažas darbo užmokestis ir nereguliarus darbo stažas yra dažna kliūtis jauniems žmonėms gauti tinkamą socialinę apsaugą. Sėkmingas perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką tebėra labai svarbus – tiek darbo užmokesčio perspektyvoms, tiek socialiniam draudimui, taip pat siekiant išvengti jaunimo nedarbo stigmatizuojančio poveikio. Politikos priemonės gali būti visuotinių ir tikslinių socialinės apsaugos išmokų, stipendijų ir integracijos į darbo rinką išmokų derinys.

Profesinio gyvenimo laikotarpiu svarbų vaidmenį siekiant deramo minimaliojo darbo užmokesčio apsaugos, taip pat užtikrinant teisingą našumo padidėjimo paskirstymą, atlieka kolektyvinės derybos. Tačiau jų apsaugos poveikis sumažėjo. Be to, nestandartinių užimtumo formų darbuotojai ir savarankiškai dirbantys asmenys vis dar patiria sunkumų dėl tinkamų, skaidrių ir perkeliamų socialinės apsaugos išmokų. Siekiant suderinti šiuolaikinei ekonomikai reikiamą lankstumą ir deramas socialines garantijas, galima taikyti iš mokesčių subsidijuojamą socialinę apsaugą arba skatinti dalyvauti įmokų sistemose. Atsižvelgiant į didelį mažai uždirbančiųjų skaičių ir dirbančiųjų skurdą, tam, kad visiems būtų užtikrintos deramos pajamos, pagrindinis politikos formuotojų uždavinys yra suderinti minimalių pajamų apsaugą ir paskatas dirbti bei teisingą darbo užmokestį. Siekiant remti darbuotojus pereinamuoju laikotarpiu, taip pat labai svarbios visą gyvenimą trunkančio kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo priemonės, kaip antai aktyvi darbo rinkos politika, švietimas ir mokymasis visą gyvenimą. Darbo vietų išsaugojimo programos yra itin svarbios siekiant mažinti nedarbą ekonomikos krizių metu. Nemokamų atostogų laikotarpiai turėtų būti išnaudojami kaip mokymosi galimybė.

Keičiasi **senstančių** žmonių perėjimas nuo darbo prie pensijos, nes didėja pensinis amžius ir atsiranda lankstesnių darbo ir pensijos derinimo priemonių. Atsižvelgiant į augančius senėjančios visuomenės poreikius, būtų galima numatyti daugiau papildomų priemonių ir (arba) prailginti profesinio gyvenimo trukmę, o tam reikia diferencijuotos vyresnio amžiaus darbuotojams skirtos politikos, įskaitant prevencines priemones, darbo vietų pritaikymą ir pensinio amžiaus diferencijavimą. Dėl visuomenės senėjimo didėja ilgalaikės priežiūros poreikis, o tai gali brangiai kainuoti šeimoms, todėl ilgalaikės priežiūros srityje labai svarbi socialinė apsauga, leidžianti išlaidas padengti pagal įmokų sistemas ir (arba) iš mokesčių finansuojamų viešųjų paslaugų. Užtikrinant deramas pensijas, taip pat svarbu pripažinti priežiūros darbą, visų pirma moterų.

Ekspertų grupė aptaria vykstančias politines diskusijas, kaip reikėtų **didinti bendros mokesčių ir išmokų sistemos progresyvumą ir teisingumą, taip pat alternatyvius finansavimo šaltinius**, kaip antai netiesioginį apmokestinimą (vartojimą), įmonių apmokestinimą, turto apmokestinimą, perėjimą prie naujų nematerialiosios ekonomikos apmokestinimo formų, ekologinius mokesčius ir pan., taip pat kovą su mokesčių vengimu, slėpimu ir sukčiavimu. Ataskaitoje teigiama, kad ES ekonomikos valdymo taisyklės varžo valstybių narių veiksmų laisvę finansuoti socialines investicijas ir socialinę apsaugą.

Ataskaitos išvadose pabrėžiama **įtraukios ir teisingos gerovės valstybės svarba siekiant kiek įmanoma sumažinti socialinę riziką ir sušvelninti ekonomines problemas, kartu skatinant ekonomikos našumą ir asmens gerovę.** Modernioje gerovės valstybėje turėtų būti užtikrinta tvirta apsauga nuo ekonominių sukrėtimų ir investuojama į priemones, kurios padėtų žmonėms kritiniais gyvenimo etapais. Pripažįstant, kad nėra vieno visoms Europos gerovės valstybėms tinkamo sprendimo, ataskaitoje pateikiama 21 rekomendacija, kaip modernizuoti ir sustiprinti gerovės valstybę. Tai šios rekomendacijos.

- **Saugoti ir remti šeimas su vaikais:** pavyzdžiui, vaikų iki trejų metų priežiūros paslaugos turėtų būti nemokamos arba įperkamos. Be to, žmonėms turėtų būti sudaryta galimybė gauti tinkamą finansinę paramą ir ikimokyklinio ugdymo bei priežiūros paslaugas, kad būtų lengviau sukurti šeimą. Pažeidžiamoms šeimoms šios paslaugos turėtų būti teikiamos nemokamai.
- **Lygios švietimo ir mokymosi galimybės:** gerovės valstybės turėtų užtikrinti jauniems žmonėms iš mažas pajamas gaunančių šeimų lygias galimybes, kad jie galėtų tęsti švietimą ir mokymąsi po privalomojo mokslo, pavyzdžiui, skiriant stipendijas.
- **Socialinė apsauga visiems:** nepriklausomai nuo sutarties ar darbo formos, kiekvienam turėtų būti suteikta socialinė apsauga ir galimybė dalyvauti jos sistemoje. Be to, socialinė apsauga turėtų būti derama ir prieinama visą gyvenimą.
- **Darbo kokybė:** valstybės narės ir socialiniai partneriai turėtų remti darbo vietų kokybę, kaip antai užtikrindami deramas ir saugias pajamas, savarankiškumą, fizinę ir psichinę sveikatą, karjeros galimybes ir profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą.
- **Mokymasis visą gyvenimą:** kiekvienam turėtų būti užtikrinta galimybė tobulinti savo įgūdžius arba įgyti naujų. Tai padidins jų galimybes susirasti darbą arba jį pakeisti vykstant žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Be to, tai leis jiems imtis visiškai naujų profesijų, pavyzdžiui, naujuose sektoriuose.
- **Pajamų ir darbo vietų apsauga:** kaip parodė patirtis, įgyta per didįjį ekonomikos nuosmukį ir COVID-19 krizę, visiems turėtų būti prieinamos darbo vietų išsaugojimo programos.
- **Ilgesnė profesinė veikla, deramos pensijos ir ilgalaikė priežiūra:** socialiniai partneriai ir valstybės narės turėtų skatinti ilgesnę profesinę veiklą išsaugant gerą sveikatą, visų pirma taikant lankstų darbo grafiką, pritaikant darbo vietas ir rengiant mokymus.
- **Geresnis gerovės valstybės finansavimas:** reaguodamos į didėjančius poreikius ir iššūkius, valstybės narės turi rasti naujų šaltinių, kad galėtų tvariai finansuoti socialinę apsaugą ir gerovę, pavyzdžiui, išplėsdamos mokesčių bazę ir peržiūradamos pajamų derinį (išplėsdamos progresinį pajamų, vartojimo, kapitalo ir turto, taip pat anglies dioksido ir energijos apmokestinimą).

- **Auksinė viešųjų finansų taisyklė:** ateityje ES fiskalinis valdymas turi užtikrinti socialinę apsaugą, visų pirma patenkinti socialinių investicijų poreikius, ir sudaryti sąlygas skolintis investicijoms į socialinę infrastruktūrą.
- **ES gebėjimų teikti socialinę apsaugą stiprinimas:** ES turėtų apsvarstyti teisėkūros iniciatyvas, kuriomis būtų įgyvendinti visi Europos socialinių teisių ramsčio principai, visoje Sąjungoje užtikrintas nuoseklus vykdymo užtikrinimas ir apribota nesąžininga konkurencija socialinės apsaugos standartų srityje.

Ataskaita užbaigiama atkreipiant dėmesį į **lemiamą gerovės valstybės vaidmenį** įveikiant didįjį nuosmukį ir ekonominius bei socialinius COVID-19 pandemijos padarinius. Joje palankiai įvertinta tai, kad **ES siekia didesnio fiskalinio lankstumo**, kuris palengvina socialines investicijas.

Rekomendacijos

A. Sėkminga gyvenimo pradžia: visiems vaikams prieinamos priemonės

1. Visiems vaikams iki trejų metų turėtų būti suteikta galimybė naudotis kokybiškais, visą dieną teikiamomis ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis, taip skatinant ikimokyklinį ugdymą ir sudarant palankesnes sąlygas derinti profesinį ir šeiminių gyvenimą, o moterims – dirbti. Šios paslaugos visoms šeimoms turėtų būti įperkamos, o toms, kurios turi socialiai remtinių vaikų – nemokamos.
2. Siekdamas užkirsti kelią vaikų skurdui (jis dažniausiai pasitaiko vienišų tėvų ir didelių šeimų namų ūkiuose), pažeidžiamoms šeimoms su vaikais valstybės narės turėtų teikti tikslingą minimalių pajamų apsaugą ir įgalinimo paslaugas.

B. Atspirties taškas jaunajai kartai

3. Valstybės narės turėtų sukurti tinkamą finansinės paramos, paslaugų ir išmokų natūra sistemą, kuri leistų žmonėms sukurti šeimą ir susilaukti vaikų tada, kai jie to nori.
4. Valstybės narės turėtų toliau įgyvendinti sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą, stiprinti kokybiškų švietimo ir mokymo paslaugų teikimą ir sukurti aplinką, kurioje būtų lengviau kurti kokybiškas darbo vietas, o jaunimui suteikti daugiau galimybių imtis verslo. Valstybės narės turėtų numatyti deramas išmokas jauniems žmonėms iš mažas pajamas gaunančių šeimų, kad jie galėtų įgyti kokybišką išsilavinimą ir tęsti studijas po privalomojo mokymo.

C. Įtrauki socialinę apsaugą ir mokymasis visą gyvenimą

5. Visiems dirbantiems asmenims, nesvarbu, koks jų darbo statusas, turėtų būti suteikta galimybė gauti deramą socialinę apsaugą ir dalyvauti jos sistemoje, o įmokos turėtų būti mokamos atsižvelgiant į visus pajamų šaltinius. Tokia socialinė apsauga turėtų būti prieinama visą gyvenimą ir užtikrinti deramą gyvenimo lygį ir tinkamas pakaitines pajamas, mažinti materialine padėtimi pagrįstų minimalių pajamų poreikį, taip pat užkirsti kelią nesąžiningai konkurencijai socialinio draudimo įmokų srityje.
6. Valstybės narės, visais lygmenimis bendradarbiaudamos su socialiniais partneriais, turėtų parengti darbo kokybės koncepciją, kuria būtų atsižvelgiama į įvairius gyvenimo etapus ir garantuojamos deramos ir užtikrintos pajamos; savarankiškumas atliekant darbo užduotis; gera fizinė ir psichinė sveikata; karjeros raidos galimybės ir tinkama profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra.
7. Bendradarbiaudamos su socialiniais partneriais valstybės narės turėtų įdiegti veiksmingas mokymosi visą gyvenimą sistemas, kurios leistų kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti. Tai turėtų pagerinti visų darbingo amžiaus žmonių įsidarbinimo galimybes ir priežiūros profesijos darbuotojų įgūdžių bazę, skatinti darbo skaitmenizaciją ir žaliąją pertvarką. Jomis taip pat turėtų būti remiamas ekonomikos restruktūrizavimas atsižvelgiant į naujus sektorius ir profesijas ir skatinama lyčių pusiausvyra. Galimybes kelti

kvalifikaciją ir persikvalifikuoti gali padidinti kolektyvinės derybos, mokymai darbdavio sąskaita ir individualių mokymosi planų kūrimas.

8. Vykdydamos socialinę ir darbo rinkos politiką valstybės narės turėtų siekti migrantų įtraukties, užtikrindamos jiems ankstyvą ir vienodą prieigą prie darbo rinkos; tam rengdamos mokymus; pripažindamos įgūdžius ir kvalifikacijas; rengdamos kalbų ir pilietinio orientavimo mokymus. Siekiant skatinti migrantų įtrauktį į visuomenę ir sudaryti jiems sąlygas visapusiškai prisidėti prie ekonomikos, itin svarbu kovoti su diskriminacija ir išnaudojimu.
9. Pasimokiusios iš didžiojo nuosmukio ir COVID-19 krizės, valstybės narės turėtų sukurti darbo vietų išsaugojimo sistemas (pvz., sutrumpinto darbo laiko), kuriomis galėtų naudotis visų tipų darbuotojai – tai leistų išsaugoti pajamas ir išvengti įgūdžių praradimo kilus naujai krizei. Darbuotojams tokios sistemos reikštų mažesnę atleidimo tikimybę, išsaugant ryšį su darbdaviais. Nemokamų atostogų laikotarpiai galėtų būti išnaudojami tolesniems mokymams.

D. Ilgesnė profesinė veikla puoselėjant sveikatą, užtikrinanti deramas pensines pajamas

10. Tam, kad būtų patenkinti vyresnio amžiaus darbuotojų poreikiai ir išnaudotas jų potencialas, socialiniai partneriai ir (arba) valstybės narės turėtų skatinti ilgesnę profesinę veiklą taikydami lankstų darbo laiką, tinkamai pritaikydami darbo vietas ir rengdami tęstinius mokymus. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę taikyti tikslines paskatas, kurios vėlesniame amžiuje padėtų žmonėms palaipsniui pereiti į pensiją.
11. Kadangi visuomenė senėja, valstybės narės turėtų aktyviai kovoti su skurdu ir užtikrinti pakankamas pajamas senatvėje. Finansinio tvarumo sumetimais turėtų būti atsižvelgiama tiek į valstybės pajamas ir išlaidas, tiek į finansinį poveikį, kurį turėtų didesnis ir ilgesnis užimtumas. Kad tai būtų veiksminga skurdo prevencijos priemonė, minimalios senatvės išmokos turėtų būti pakankamos. Valstybės narės (o kai dėl sistemų deramasi kolektyviai, ir socialiniai partneriai) turėtų užtikrinti, kad visi darbingo amžiaus asmenys būtų įtraukti į įmokomis pagrįstus pensijų planus, kurie deramai pakeičia darbo pajamas.
12. Nustatant pensijos dydį turėtų būti įskaitomi priežiūros – pvz., vaikų ir vyresnio amžiaus žmonių – laikotarpiai, kai asmenys negali dirbti arba dirba ne visą darbo dieną; nevalstybinių sistemų atveju gali būti teikiamos subsidijos.

E. Teisinga ir kokybiška ilgalaikė priežiūra

13. Atsižvelgiant į didėjančius ilgalaikės priežiūros poreikius senėjančioje visuomenėje, valstybės narės turėtų gerinti galimybes naudotis kokybiškais priežiūros paslaugomis, įskaitant ambulatorinę priežiūrą, globą namuose ir stacionariąją priežiūrą, ir užtikrinti pasirinkimo laisvę. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad paslaugos būtų prieinamos visiems ir kad joms būtų taikoma socialinė apsauga (pagrįsta įmokomis arba finansuojama iš mokesčių), ir nustatyti pagrįstą šeimos įmokos viršutinę ribą.

F. Įtraukus ir aplinką tausojantis būstas ir transportas

14. Valstybės narės turėtų skatinti įperkama, efektyviai energiją vartojantį būstą, pagrįstą universaliais projektavimo principais, ir užtikrinti, kad jis būtų visiems prieinamas. Parama turėtų būti teikiama mažas pajamas gaunantiems ar mažai santaupų turintiems namų ūkiams (visų pirma jaunimui ir šeimoms su vaikais) ir neįgaliesiems ar vyresnio amžiaus žmonėms, turintiems specialiųjų poreikių. Tam valstybės narės turėtų remti vietos valdžios institucijas, būsto asociacijas ir socialinės ekonomikos organizacijas, o ES lėšomis turėtų būti remiami bandomieji socialinių inovacijų projektai.
15. Siekdamas skatinti socialinę sanglaudą ir teisingą žaliąją pertvarką, valstybės narės turėtų užtikrinti įperkama ir efektyviai energiją vartojantį viešąjį transportą kurdamos patikimus tinklus ir žaliąsias alternatyvas. Socialinė įtrauktis ir vienodos galimybės naudotis viešuoju transportu turėtų būti visų miestų ir kaimų planavimo dalis, remiama viešųjų subsidijų, o skurdžios vietovės turėtų būti prioritetas.

G. Įtraukus paslaugų teikimas, didinantis gerovę ir pajėgumus

16. Tam, kad galėtų teikti veiksmingas, kokybiškas ir visapusiškas socialines paslaugas, valstybės narės turi gerinti paslaugų teikimą vietos lygmeniu, skatinti bendrus projektus ir profesionalumą, taip pat kuo geriau išnaudoti skaitmenizacijos galimybes. Valstybės narės turėtų nustatyti socialinių paslaugų kokybės standartus ir kokybės užtikrinimo mechanizmus ir juos taikyti tiek viešiesiems, tiek privatiems paslaugų teikėjams. Valstybės narės turėtų labiau pasikliauti ne pelno ir socialinės ekonomikos organizacijų dalyvavimu kuriant ir teikiant socialines paslaugas. ES turėtų skatinti daugiau mokslinių tyrimų ir keistis informacija apie gerąją patirtį, kaip remti inovacijas socialinių paslaugų valdymo ir teikimo srityje.

H. Tvarus finansavimas siekiant atsparios gerovės valstybės

17. Tam, kad patenkintų augančius socialinės gerovės valstybės finansinius poreikius, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę išplėsti mokesčių bazę ir pakoreguoti darbo sąnaudas didinančių socialinių įnašų sistemą ir padidinti pajamas iš progresinių pajamų, vartojimo, kapitalo ir turto mokesčių, taip pat iš anglies dioksido ir energijos mokesčių. Siekdamas užkirsti kelią žala keliančiam mokesčių konkurencijai ir socialiniam dempingui, ES turėtų koordinuoti valstybių narių veiksmus kapitalo apmokestinimo politikos srityje ir kovoti su mokesčių slėpimu ir vengimu.
18. ES ir valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę sudaryti Europos susitarimą dėl minimalaus kapitalo mokesčio tarifų ir suderintų ES kapitalo apmokestinimo taisyklių, kuris sustiprintų galimus socialinės apsaugos finansavimo pagrindus ir padėtų išvengti konkurencijos socialinės apsaugos standartų srityje.
19. Kalbant apie ES fiskalinį valdymą ateityje, svarbu užtikrinti socialinę apsaugą ir ypač socialines investicijas. „Viešųjų finansų auksinė taisyklė“ turėtų leisti skolintis socialinėms investicijoms į socialinę infrastruktūrą, bent jau pradinio etapu.

I. ES pajėgumų stiprinimas siekiant užtikrinti socialinę apsaugą

20. ES turėtų apsvarstyti galimybę imtis naujų teisėkūros iniciatyvų užimtumo ir socialinės politikos srityje, kuriomis būtų įgyvendinti visi Europos socialinių teisių ramsčio principai, visoje ES užtikrintas nuoseklus vykdymo užtikrinimas ir apribota visa nesažininga konkurencija socialinės apsaugos standartų srityje.
21. Valstybės narės turėtų visiems savo gyventojams užtikrinti minimalias socialines teises, grindžiamas Europos socialinių teisių ramsčio principais, kurių laikytis reikia visada, ypač po išorinių sukrėtimų.

